

Wat Mary Pos vertelt van vrouwen van vroeger in Zuid-Afrika door A. van Haagstraten-Schoch

Van de bekende journaliste Mary Pos is een nieuw boek uitgekomen over haar reis naar Zuid-Afrika met den titel: „Op vleugels naar Zuid-Afrika”, Amsterdam, Allert de Lange. Het is altijd een genot om met deze schrijfster op reis te gaan, omdat zij de groote gave bezit van het opmerken en uitbeelden en weergeven.

In de drie weken dat zij er was heeft zij veel gezien, maar door studie en onderzoek werd dat zien belangwekkend en interessant.

Menigeen zal met mij belangstellen om te lezen over de vrouwenfiguren waarover Mary Pos schreef, die met haar mannen de grondvesters zijn geweest van de bloeiende kolonies in het mooie zonnige land van Zuid-Afrika.

In Kaapstad aan den voet van den historische Tafelberg staat het standbeeld van Jan van Riebeeck. In 1652 landde hij met zijn vrouw aan het Tafelbaaische strand. De heeren van de Oost Indische Compagnie hadden besloten, dat hij daar aan de Kaap de Goede Hoop een ververschings post zou stichten waar de schepen der compagnie water konden inslaan, maar ook versch vleesch, fruit en groenten en een ziekenhuis waar scheepsvolk bij ziekte kon worden opgenomen. Het gebed dat Jan van Riebeeck tot God opzond bij landing is bewaard gebleven en wordt bij elke herdenking aan den voet van zijn standbeeld voorgelezen. Vele vrouwen volgden heldhaftig hare mannen naar deze nieuwe wereld en onder haar Maria de la Quellerie, huisvrouw van Jan van Riebeeck. Zij was slechts drie en twintig jaar en moeder van een kleinen jongen. Men kan zich voorstellen hoe primitief in het begin de behuizing was, en hoe groot de moeilijkheden waren om onder die omstandigheden een soort huishouding in stand te houden.

Ze kreeg drie meisjes en twee jongens en de jongens moest ze al op zeven en negenjarigen leeftijd wegzenden naar Holland. Ze heeft ze nooit weergezien.

In de historische annalen staat vermeld dat „juffrouw” van Riebeeck zacht en meelijdend was en dat door haar voorspraak soms zware straffen

van overtreders werden veranderd in lichte. De behuizing in het fort dat haar man bouwde, was ook niet geriefelijk. Mevrouw Wagenaar, die na Maria van Riebeeck bewoonster werd, vertelt ons, dat er geen vensters waren en de ramen afgesloten werden met Guineesch linnen, wat veel stof en nat doorliet. De Fransche bisschop Nicolas Etienne bezocht het echtpaar in 1660, toen zijn schip was vergaan. Vol geestdrift beschrijft hij zijn gastvrouw. — „Haar onware godsdienst ten spijt (protestant) is zij niettemin een der volmaakste vrouwen, die ik ken. Zij wordt door iedereen bemind. Zij bezit een bewonderenswaardige zelfbeheersching”.

Deze paar menschen moeten samen heel gelukkig zijn geweest en hebben samen de grondvesten gelegd van de nu beroemde Kaapstad.

Mary Pos beschrijft het zoo. Als ze de Kaapstad van nu konden zien, wit in het zonlicht, met een indrukwekkend zakencentrum met breede straten en snelle verkeersmiddelen. Hoe zou men onder den indruk komen van de schoonheid der stad bij avond, als men haar van de hooggelegen wegen, die zich langs de berghellingen slingeren, ziet liggen in het duizendvoudig geflonker van haar lampen, en het kleurige vuur van haar speelsche lichtreclames, terwijl de maan een gouden baan trekt over de Tafelbaai, roerloos als een spiegel en de sterren als diamanten staan boven den ouden Tafelberg boven den markanten waakzamen liggenden leeuw, boven den dreigenden Duivelspiek en de twaalf apostelen. . . .

In het Rijksmuseum hangt het portret van Maria van Riebeeck geschilderd in 1650 door D. Craey. Men ziet de afbeelding voor zich van een vrouw met een door en door vrouwelijk gelaat en donkere oogen en het beschouwende begrijpt men dat het haar niet gemakkelijk zal gevallen zijn alles wat zij in het vaderland lief had, achter te laten. Maria stierf in Indië in Malacca 35 jaar oud, haar man achterlatende met vier dochtertjes, zeven, vijf, drie en een jaar oud.

Er zijn nog andere heldinnen die Mary Pos ons in de herinnering brengt. Op de voortrekkers-

hoogte, in de buurt van Pretoria, zal een enorm gedenkteeken verrijzen om den Grooten Trek te vereeuwigen. Een klein onderdeel van het monument is af. Het is een in brons gegoten beeld van een voortrekkersvrouw in haar degelijk costume met de kuische witte kap en haar beide jonge kinderen, waar ze voor te waken en te zorgen had.

De groote trek uit de Kaapprovincie het binnenland in, met al zijn gevaren, moeilijkheden en onzekerheid, is een daad van grooten geloofsmoed geweest van de mannen en vrouwen die er aan deel namen. Het leven werd hen in de Kaapprovincie onmogelijk gemaakt door de Engelschen die in 1806 bezit van de Kaap namen. Beroofd van hun vrijheid besloten ze ten getale van tien-duizend om uit het land te verdwijnen.

Vele waren de gevaren, maar groot was het uithoudingsvermogen, zoowel bij de vrouwen als bij de mannen. Vaak ontbrak hen het noodigste voor de kinderen, maar zij geloofden in hun besluit.

Bij Vechtkop streed eens een klein gedeelte van den trek tegen vijfduizend Matabelen. Achter de mannen van den Trek stonden de vrouwen en ook de grootere kinderen. Zij laadden de plompe geweren en reikten hen alles aan, wat zij noodig hadden.

„Op zoek naar een nieuw vaderland” dat was het wat deze menschen den moed gaf om stand te houden. Tal van heldendaden werden ook door de vrouwen verricht en niet het minst door haar uithoudingsvermogen.

Hoe langer men trok hoe meer het noodigste ging ontbreken. Naalden werden gebruikt tot de punt stomp werd en dan opnieuw geslepen, vuur kon alleen gemaakt worden met de tondeldoos, of door harde stokjes tegen elkaar te wrijven. Van oude kleeren maakte men nieuwe. Als men ergens lang bleef, werd van graszoden en een rieten dak een huisje gebouwd.

Het was de gedachte aan de „Trekkersvrouwen” zegt Mary Pos die Leipoldt deed zingen.

Waak oor die stem!

Let op die siel

Behou

Die beste wat ons nasie het —

Die Vrouw!

TENTOONSTELLING

Duitsche vrouwen werken voor hun volk

PULCHRI STUDIO
DEN HAAG

9/19 November
Geopend op werkdagen van 10-17 uur
's Zondags van 13-17 uur
Vrije toegang

Van de populaire journaliste

mary pos

zijn verschenen:

IK ZAG AMERIKA

(2de druk)

ing. f 3.40* geb. f 4.45* rijk geïllustreerd

„..... uitermate onderhoudend en frisch geschreven, aangenaam leesbaar en vol aardige wetenswaardigheden”. (Alg. Handelsblad.)

OP VLEUGELS NAAR ZUID-AFRIKA

ing. f 3.40* geb. f 4.45*

„Van het stamverwante volk in het land van zon en zomer weet deze geboren vertelster zoo interessant te verhalen, dat men er van het begin tot het einde door geboeid blijft”. (Reizen en Trekken.)

In iederen goeden boekhandel verkrijgbaar.

UITGAVEN C. V.

ALLERT DE LANGE - AMSTERDAM